

Խաչատրյանի գործերու հետ ծանոթանալու ծարավն տոշորող մեր բազմազմուտ և մեծատաղանդ երաժշտագետը անմիջապես անցավ դաշնամուրի առջև և սկսավ արտակարգ վարպետությամբ նվագել կտորներ, մոտավորապես երեք քառորդ ժամ: Մեր հանդիպումը վերածվեցավ Խաչատրյանի երեկոյին, անմուռնալի երեկո մը իրավամբ:

Ապա մենք բաժնվեցանք, դարձյալ իրարու հանդիպելու և անգամ մը Կո Արամ Խաչատրյանի «Երջանկություն» և «Գայանե» պալեթներու կտորները Ալեմշահի ճարտար կատարումով վայելելու որոշումով:

Ա. ԳՈՒՐԳԵՆ

(«Լրագեր» 30 սեպտեմբեր, 1947 թ.)

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԵՐՊԵՐՅԱՆԻ ՀԱՄԵՐԳՆԵՐԸ ՅԱՖԱՅԻ ԵՎ ԵՐՈՒՍԱՂԵՍԻ ՄԵՋ

ԵՐՈՒՍԱՂԵՍՄ, 21 հոկտեմբերի.— Ասկի առջ գրած էի արդեն տաղանդավոր արվեստագետ Պ. Համբարձում Պերպերյանի Երուսաղեմ ժամանումին և տեղվույս ու Յաֆայի մեջ տալիք համերգներու մասին:

Առաջին համերգը տրվեցավ Յաֆայի մեջ, հոկտեմբերի 2-ին, միայն երգչախումբով, որ կազմված էր Երուսաղեմի մեջ և արժանացավ մեծ հաջողության: Տասը խմբերգեր հինգը ներկաներու որոտընդոստ ծափերուն մեջ կրկնվեցան:

Երկրորդ համերգը տրվեցավ հոկտեմբերի 19-ին Երուսաղեմի Սինեմա Ռեքսի սրահին մեջ՝ մասնակցություն մը նվագախումբի: Կոնվանսլորներ Ամենապատիվ Ս. Պատրիարք Հայրը:

Հայտագիրը նման էր նախորդին, միայն ավելացած էր Համբարձում Պերպերյանի հորինած «Եկեղեցին Հայկական»-ը (բանաստեղծություն Վահան Թեքեյանի), որ իսկապես դժվարին կտոր մըն էր և որ հրամցուցավ մեծ հաջողությամբ: Սույն երգին իրենց սուրենրով մասնակցեցան օրիորդ Շաքե Սեմերճյան (սորբանո), օրիորդ Նդիսաբեկ Գասպարյան (ալթո), Պ. Ժիրայր Խուսափերյան (թենոր) և Պ. Սահակ Գալաթյան (պասո): Ասոնցմե զատ դաշնակի ընկերակ-

ցություն մեներգեցին օրիորդ Արուսյակ Պաստաճյան (սոբրանո), օրիորդ Ա. Սողոմոնյան (սոբրանո), Պ. Վարդան Մաթիկոնյան (թենոր) և Պ. Մ. Գրիգորյան (թենոր): Խմբերգերին կրկնվեցան Կոմիտաս վարդապետի «Նրեան բաղ եմ արել» և Պերպերյանի գործերն «Տո Լավո», «Դառնում է կովից իշխան Թաքուր», «Մեր ճանապարհը» և «Հայոց Համբարձումը»: Համերգի ընթացքին, որ մեծ ընդունելություն գտավ, բոլոր երգերն ալ առնվեցան սկավառակներու վրա:

Երգահան ղեկավարը համերգին օրը կուր բանախոսություն մը ըրավ Հ. Մ. Ը. Մ-ի ակումբին մեջ, նյութ ունենալով հայ երաժշտությունը և խոր տպավորություն թողուց ներկաներուն վրա:

Հավանական է, որ Պ. Հ. Պերպերյան հառաջիկա շաբթու մեկնի Լիբանան, ուր, ինչպես հայտնի է, ուսուցչության պաշտոն կվարե Անթիլիասի դպրեմանքին մեջ: Այսուհանդերձ պաղեստինահայությունը շարունակում է զինքը և պիտի սպասե վաղն վայելելու նոր առիթներու:

Գ. ԱՎԱԳՅԱՆ

(«Արաբս» 25 հոկտեմբեր 1947 թ.)

ՕՐ. ՊԱՊԻԿՅԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԵՋ

Պոլսին Ամերիկա ժամանած է հայտնի երգչուհի օր. Արաքսի Պապիկյան, որ ամենեն սիրված երգչուհին է պոլսահայության:

Ան ծանոթ է Ռումանիո հայության ալ իր սարքած երգահանդեսներով, որոնք մեծ ոգևորություն ու շահագրգռվածություն առաջ բերած են հայ և օտար շրջանակներու մեջ:

Օր. Արաքսի Պապիկյան ծանոթ է նաև պոլսահայության իրր շնորհալի բանաստեղծուհի, ու հաճույքով կկարդացվին իր գրությունները ամեն առիթով:

Անիկա Լոզանի համալսարանին պատկավորի տիտղոսը կմիացնե Իսթանպուլի պետական երաժշտանոցի վկայալ երգչուհի

տիտղոսին: Տարիներն ի վեր ձեռնհասությամբ կդասավանդե հայերեն ու ֆրանսերեն լեզուները:

Օր. Պապիկյան աշակերտուհին ըլլալով ողբացյալ Կոմիտասին, բացառիկ հարազատությամբ կմեկնաբանե անոր երգերը, հայացի տաքուկ շեշտն ու շունչը դնելով ամեն մեկ բառին մեջ:

Վերջին գեղարվեստական եղանակի ընթացքին ամերիկյան բեմերու վրա փայլող աստղերու կարգին հիշատակության արժանի դարձան նաև շատ հայ արվեստագետներ,

որոնցմե Նուեր Ճորճորյան մասնավորաբար մեծ հաջողություն ձեռք ձգեց: Այս երիտասարդ ստիբանո հայուհին, առաջին անգամ հայտնություն մը եղավ Սան Ֆրանչիսկոյի Միջազգային ցուցահանդեսի երաժշտական շաբթվան ընթացքին, ուր հաջողությամբ երևաց «Մատամ Պրեբրֆայ»-ի և «Լա Պո-հեմ»-ի մեջ: Նուեր Ճորճորյան բեմի իր այս հաղթանակներին հետո սկսավ շարք մը նվագահանդեսներ տալ, որոնց մեջ մասնավոր գուրգուրանքով մտնեցավ հայկական երգերուն: Այսպես Ռաուն Հոլի մեջ իր տված

ամենավերջին նվագահանդեսի հայտագրին մեջ Պրախի, Ճիրտանի, Պերկոնզիի և Հենտլի կողքին տեղ գրավեց նաև Կոմիտասը (Միքաելի ծառ), Գալֆայանը (Կոուկ), Սպենդիարյանը (Այ վարդ) և Սրուանցույանը (Այ պնիկո):

Գեղարվեստական հասարակության և քննադատներու անվերապահ զնահատանքին կարժանան Նուեր Ճորճորյանի այս նվագահանդեսները:

(«Ժողովուրդ» 3 հոկտեմբեր, 1947 թ.)

ԶԱՄՊԱՔՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ ՊՈՒՔՐԵՇԻ ՄԵՋ

Մայիս 19-ին Պուքրեշի մեջ բացումը կատարվեցավ Գր. Զամպաքճյանի թանգարանին ուսմանական իր թանկագին յուղանկարներով, զորս նվիրած է պետության: Ներկա էին ուսման մտավորականությունը, Ռումանիո վարչապետը՝ Տոքթոր Պետրու Գրոգա, Սովետական դեսպան Քավթարաձեն, Խորհրդարանի Նախագահ Սատուլյանու, սպարապետ Տոմպրուլսքի և բազմաթիվ զրադեներ:

Իոն Բաժ բացման խոսքը արտասանելով րաավ թե Պ. Զամպաքճյան ուսման դեմոկրատ պետության նվիրած է իր նկարներու հավաքածուն, և թե իր ամբողջ կյանքը նվիրած է գեղեցիկին: Խոսք առին նաև ուրիշներ:

Պատասխանելով բոլորին Պ. Զամպաքճյան վեր հանեց այն նշանակությունը, զոր կներկայացնե մարդկային մշակույթին համար գեղարվեստական ստեղծագործությունը:

Ի վերջո խոսք առավ վարչապետ Կրուզա, զոր ջերմագին շնորհակալություն հայտնեց Պ. Զամպաքճյանի, իր և կառավարության անունով, և ըսավ.

— Դուք, Պ. Զամպաքճյան, երկրին աշխատավորներուն հետ զուգընթաց կերթաք և կաշխատեք նոր ընկերության հիմնը զուրացնելու համար:

Հետո Պուքրեշի քաղաքապետը՝ սպարապետ Տոմպրուլսքի հանդիսականներուն ի դիմելով հայտնեց թե Քաղաքապետությունը, իբր երախտագիտության հավատեք, որոշած է Պ. Զամպաքճյանի բնակած փողոցը այսուհետև անվանել «Ռուզեու Զամպաքճյան (Զամպաքճյան թանգարան) փողոց»: Այս ծանուցումը որոտընդոտ ծափերով ընդունվեցավ:

(«Միուրիւն» 13 սեպտեմբեր, 1947 թ.)

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ՊԵՏԱԿԱՆՍԱԾ

Պուկարիս հայ դպրոցները պետականացած ըլլալով, 1946-1947 ուսումնական տարեշրջանի ավարտական կարգերեն բարձրագույն նիշ ստացող աշակերտները զերծ պիտի մնան ավարտական քննություններեն, ինչպես պետական վարժարաններու մեջ: Նախորդ տարիներուն հայ վարժարան ավարտողները պուկարական կիմնագիտները բնդունվելու համար քննություն պիտի անցնեն պետական պատվիրակ-քննիչներուն առջև:

Հայ վարժարաններու պետականացումով այս կարգը կշնջվի ալևա:

Ուրիշ կարգադրությամբ մը, պուկար կառավարությունը որոշած է, որ հայ մանուկներու կրթությունը ու դաստիարակությունը պարտավորիշ կերպով տեղի պիտի ունենան հայ դպրոցներու մեջ և ալլևա արգիլված է անոնց ֆրանսական, իտալական և ալլ օտար վարժարաններ հաճախելը:

(«Միուրիւն» 20 սեպտեմբեր 1947 թ.)

ՆԿԱՐԻՉ ԱՐՇԱԿ ՖԵԹՎԱՅՅԱՆԻ ՄԱՇԸ

Հոկտեմբերի 7-ին Մետֆորտ Մեսսի մեջ մեռած է նշանավոր նկարիչ Արշակ Ֆեթվաճյան, որ կպատրաստվեր Հայաստան մեկնելու Ամերիկայեն ներգաղթողներու ա-

ռաջին քարավանով: Հայրենասիր նկարիչը իր բոլոր գործերը կտակած է Հայաստանի թանգարանին:

(«Կոուկ» հոկտեմբեր 10, 1947 թ.)